

Masterscriptie(s) 'Ethische vragen rond de 'voltooid leven'-gedachte'

In dit project verricht je literatuurstudie over ethische vragen rond het levenseinde, toegespitst op 'voltooid leven'. Er is al veel onderzoek uitgevoerd en dat gebeurt nog steeds. Echter, een duidelijk overzicht hiervan ontbreekt, evenals het inzicht in resterende lacunes in kennis.

Vraag- en doelstelling

De literatuurstudie heeft het fenomeen 'voltooid leven' op het oog om overzicht te creëren in (samenvattingen van) onderzoeksresultaten, lopende onderzoeken en relevante spelers. De concrete onderzoeksvragen zijn de volgende. Uit deze vragenreeks kunnen een of meerdere vragen worden geselecteerd dan wel geclusterd ten behoeve van het schrijven van een masterthesis. De verkregen onderzoeksresultaten worden vervolgens opgenomen in het totale onderzoeksrapport:

1. Algemeen overzicht wat de wetenschappelijke literatuur vermeld over 'voltooid leven':
 - a. De (sociaal-)filosofische en ethische verkenning van het fenomeen 'voltooid leven' en de onderliggende mensbeelden;
 - b. Welke onderliggende factoren en noden kunnen een mens drijven tot de uitspraak 'mijn leven is voltooid' of 'mijn leven is het niet langer waard om te leven';
 - c. Strategieën en hulpbronnen die ouderen of (psychiatrisch) patiënten ontwikkelen en waaruit zij putten om waardevol ouder te worden (het leven tot het eind waard vinden om te leven). Wat geeft hoop en perspectief?
 - d. Beeldvorming in de samenleving omtrent het idee 'voltooid leven' (als entiteit versus als beleving van een individu).
 - e. Relaties rond stervensprocessen zijn dikwijls instrumenteel van aard, ook binnen de christelijke zorgpraktijken. Dominantie vanuit het denken in protocollen, efficiëntie, werkdruk, gebrek aan ruimte voor reflectie op de werkvloer, juridische kaders, en strakke financiële kaders werken dit in de hand. Wat is hiervan de invloed op de stervenspraktijk en 'voltooid leven'?
 - f. In hoeverre laat de hospice zorg in Nederland een ander model van zorg zien?
2. Levenseinde en dementie
 - a. Vermoeden van lacune onderzoeken: euthanasie bij dementerende ouderen (Wie beslist? Wat betekent de wilsbekwaamheid van de persoon van vijf jaar geleden in het besluitvormingsproces voor euthanasie nu?);
3. Levensbeschouwing/geestelijke zorg
 - a. Wat kan de geestelijke zorg bieden: hoe spreken pastoraal begeleiders met hun pastoranten over het levenseinde? Komen daarbij ook de meer praktische-, medisch-ethische-, en/of gezondheidsvragen aan de orde? Waar is verlegenheid? Wat hebben zij te bieden?
 - b. In de dagelijkse zorgpraktijk staan mensen open voor levensbeschouwelijke perspectieven en reflectie. Vanuit de trias 'feiten, beleving en betekenis' blijkt het mogelijk te zijn met een brede patiëntengroep in gesprek te komen. Taal doet ertoe. Welke rol speelt taal en verwoording?
4. Best practices
 - a. Onderzoek naar *best practices* m.b.t. de omgang met euthanasievragen en welke rol levensbeschouwing in het algemeen en christelijk geloof in het bijzonder hierbij speelt.
5. Internationale context
 - a. Stand van zaken euthanasie/'voltooid leven' in Europa.

Onderdeel van dit project is ook onderzoek naar 'voltooid leven' en psychiatrie/GGZ. Dit onderzoek wordt, onder de paraplu van de volledige literatuurstudie, separaat uitgevoerd.

Achtergrond van het project

Platform

Het platform 'Cultuur voor het leven' is nieuw initiatief en bestaat uit een brede groep van christelijke organisaties die de krachten bundelt voor onderzoek over medische ethiek en zorgethiek. Deze organisaties gaan alle uit van de volledige beschermwaardigheid van de mens in alle fasen van het leven.

De deelnemende organisaties aan het netwerk zijn de Christelijke Hogeschool Ede, Eleos, ForumC, Lelie zorggroep, het Lindeboom Instituut, de NPV, Pro Life Zorgverzekeringen, Reliëf, Schreeuw om Leven, de Theologische Universiteit Kampen en de VBOK.

Eén van de projecten, het eerste dat recent van start is gegaan, heeft betrekking op medisch-ethische vragen rond het levenseinde. Deze literatuurstudie is de eerste fase van dit project.

Wat wordt van jou gevraagd?

- Je bent in staat om zelfstandig literatuurstudie uit te voeren om te komen tot antwoorden op een of meerdere van de bovengenoemde vragen;
- Je hebt affiniteit met ethische reflectie en met christelijk geloof;

Vanuit de projectgroep is begeleiding beschikbaar.

Tijdspad

Startdatum: in overleg; zo spoedig mogelijk.

Einddatum: zomer 2021

Contactpersoon:

Arthur Alderliesten

Projectcoördinator Ethiek

Lindeboom Instituut

Centrum voor ethiek van de zorg

Bezoekadres: Bergstraat 33 | 3811 NG Amersfoort

Postadres: Postbus 2220 | 3800 CE Amersfoort

T 06 50 73 12 75

E alderliesten@[lindeboominstituut.nl](mailto:alderliesten@lindeboominstituut.nl)